

gre satisfaciendo, si eam prestare potuerint, prestata, absolutio Beneficium obtinere. Quod sic absoluti convaluerint, nisi post convalescentiam infra mensem predicta gravamina effectualiter revocaverint, atque plenarie de premissis satisfecerint, ipsos in eandem excommunicationis sententiam re-incidere volumus eo ipso; volentes nihilominus, ut qui non plenaria satisfactione premissa, seu de satisfaciendo cautione, ut premissum est, prestata in mortis articulo ab alio quam a Romano Pontifice fuerint absoluti, ecclesiastica careant sepultura, donec per heredes eorum sit plenarie satisfactum: omnes illos, qui tales tradere, seu interesse presumpserint eorum sepulture ecclesiastice excommunicationis vinculo innodantes. Volumus autem quod presatum Interdictum post mensem predictum per alium quam per Romanum Pontificem nullatenus possit relaxari.

§. 7. Propterea si premissa gravamina, vel eorum aliquod inferentes, aut inferri mandantes, seu fieri consulentes, aut rata ut premittitur, habentes, seu eos, qui ea intulerint, scienter defensantes, excommunicationis huiusmodi sententiam per unum mensem animo indurato presumpserint substinere, ex tunc tota terra eorum, dummodo ultra unam Diocesim non contineat, si vero contineat ultra unam Diocesim, ille locus, in quo contra premissa, vel eorum aliquod attentatum fuerit, & etiam tota terra, quam sic delinquens habet in Diocesi, in qua eius Domicilium principale consistet, ecclesiastico subiacet interdicto. Si vero huiusmodi interdicti sententiam per alium mensem, quod ablit presumpserint substinere, ex tunc una Diocesis, sive Provincia aut aliqua alia pars Terræ contra premissa, vel eorum aliquod temere attentantium & etiam tota ipsa terra, etiam si Regnum fuerit, vel alius quivis Potentatus notabilis, simul vel successive, prout circumspectioni illorum videbitur, quos ad hoc Exequutores per alias nostras literas deputamus, supponi valeant ecclesiastico interdicto, ipsius interdicti, postquam appositum fuerit, relaxatione Romano Pontifici reservata.

§. 8. Non obstantibus exemptionibus, & aliis quibuscumque privilegiis, indulgentiis, & gratis, ac literis Apostolicis quibusvis personis communiter vel divisim sub quacunque forma, vel expressione verborum a Sede Apostolica concessis, vel impostum concedendis, etiam si de illis plena, & expressa mentio, ac de verbo ad verbum in presentibus sit habenda; Quæ quo ad hoc alicui in nullo volumus suffragari. Per hoc autem aliis apostolicis, ac provincialibus & Synodalibus Constitutionibus super premissis, vel eorum aliquo forsitan editis in aliquo volumus derogari.

§. 9. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre inhibitionis, constitutionis, & voluntatis infringere &c.

Datum Avinioni nonis Februarii Pontificatus nostri Anno Secundo.

Classula. Dat. die 5. Februarii 1372. An. II.

Exco. huiusmodi p. natum.

Obstantium derogatio.

Classula.

VII.

Literæ Processus, seu Anathematizatio Hæreticorum, aliorumque S. R. Ecclesiæ quomodolibet se opponentium, quas in Die Cænæ legi consuevit.

Gregorius Episcopus, Servus Servorum Dei, Ad perpetuam Rei Memoriam.

§. 1. Excommunicamus, & anathematizamus ex parte Dei Omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, auctoritate quoque Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac nostra omnes Cataros, Patrenos, pauperes de Lugduno, Arnaldistas, Speronistas, Passaginos, & Fraticellos, ac quoscumque alios hæreticos quocumque nomine censeantur, ac omnes fautores, receptatores, credentes, & defensores eorum.

§. 2. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes Piratas, Curfarios, & latrunculos marinos, ac omnes fautores, receptatores, & Defensores.

§. 3. Item Excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui in terris suis nova pedagia imponunt.

§. 4. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui Equos, Arma, ferrum, lignamina, vel alia prohibita deferunt Saracenis, quibus Christianos impugnant.

§. 5. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes falsarios Bullæ, & Literarum Apostolicarum, & petitionum gratiam, & Iustitiam continentium per Summum Pontificem, & Vicecancellarium seu gerentem officium Vicecancellarii Sanctæ Romanæ Ecclesiæ de mandato ejusdem Summi Pontificis signatarum, aut sub nomine Summi Pontificis, seu Vicecancellarii, seu gerentis officium Vicecancellarii predictorum signantium petitionum eadem.

§. 6. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem Apostolicam venientes, vel recedentes ab ea, nec non illos, qui Jurisdictionem ordinariam, vel delegatam aliquam non habentes, eos, qui in Romana Ecclesia morantur, temeritate propria, capere, spoliare, vel detinere, aut ex proposito deliberato vulnerare atrociter vel interficere presumunt, & qui victualia, vel alia ad usum Romanæ Curie necessaria impediunt, ne ad Sedem predictam deferantur, & qui talia fieri faciunt, sive mandant, & alios, qui scienter eis favent, vel ipsos receptari, aut defendunt, quoscumque fuerint ordinis, præminentia, conditionis, & status, etiam si Pontificali, seu alia Ecclesiastica, vel mundana præfulgeant dignitate.

§. 7. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per se vel alium, seu alios quascumque personas ecclesiasticas, & seculares ad eandem Curiam super eorum causis, & negotiis recurrentes, illaque in Romana Curia prosequentes, aut Procuratores

Ex Regest. eodem

Excommunicantur Cataris, ceterisque hæreticis.

Piratas.

Nova imponentes pedagia.

Arma, aliaque huiusmodi deferentes Saracenis.

Literas Apostolicas falsantes.

Curiam sequentibus molestiam inferentes.

Causas sine Romæ agentibus, aut eorum Patronos quolibet modo offendentes.

res, gestores, Advocatos, vel promotores ipsorum, seu etiam Auditores, vel Judices, qui super dictis Causis vel negotiis deputantur, vel de eadem Romana Curia recedentes occasione causarum, & negotiorum huiusmodi verberant, mutilant, vel occidunt, aut bonis spoliant eorumdem quoscumque præminentie, dignitatis, ordinis, conditionis, aut status fuerint; etiam si Pontificali, vel quavis alia præfulgeant dignitate.

§. 8. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes vulnerantes, mutilantes, interficientes, seu capientes, aut detinentes, vel depredantes Romipetas, & peregrinos ad Urbem causa devotionis, & peregrinationis accedentes, in ea morantes, ac recedentes ab ipsa, & ad hoc dantes auxilium, consilium vel favorem.

§. 9. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per se, vel alium seu alios directe, vel indirecte sub quocumque titulo, vel colore Civitates, Castra, Villas, Terras, ac loca, & jura quælibet alia ipsius Romanæ Ecclesiæ, vel aliqua seu aliquem eorum, aut ipsorum, vel aliquorum, seu alicujus ipsorum partem, & etiam comitatum nostrum Venayinum, & Civitatem Avinionensem cum ejus Territorio scienter occupant, & detinent occupata.

§. 10. Non obstante si aliquibus quoscumque ordinis, conditionis, status, dignitatis, & præminentie fuerint etiam ut prædictis Pontificali seu quavis ecclesiastica vel mundana præfulgeant dignitate, communiter vel divisim a Sede prædicta sit concessum quod excommunicari, aut anathematizari non possint per Literas Apostolicas, quæ plenam, & expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi, necnon ordinibus, locis, nominibus propriis, & cognominibus, ac dignitatibus eorum non fecerint mentionem, necnon privilegiis, indulgentiis, & literas Apostolicas specialibus, vel generalibus consuetudinibus ac observantiis scriptis, & non scriptis contrariis quibuscumque, per quæ contra premissa, vel eorum aliqua, seu aliquod possent quomodolibet se tueri, quæ quoad hoc cassamus, irritamus, ac tollimus, & viribus vacuumus: eos insuper, qui huiusmodi sententias per nos latas incurrint, nullus nisi dumtaxat Romanus Pontifex absolvere valeat, præterquam in mortis articulo constitutos.

§. 11. Ut autem huiusmodi nostri processus ad communem omnium notitiam deducantur, Cartas sive membranas processus continentis eosdem majoris Ecclesiæ Avinionensis appendi vel affigi ostiis vel superliminariis faciemus, quæ processus ipsos suo quasi sonoro preconio, & patulo inditio publicabunt, ut ii, quos ipsi processus contigerint, nullam possint excusationem, prætere, vel ignorantiam allegare, quod ad eos non pervenerint, vel quod ignoraverint eisdem; cum non sit verisimile, quoad eos remanere incognitum, vel occultum, quod tam patenter omnibus publicatur.

§. 12. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre excommunicationis Bullæ, Rom. Tom. III. Pars II.

Romipetas, & peregrinos detinentes &c.

Bona R. Ecclesiæ occupantes.

Quibuscumque non obstantibus.

Publicatio harrum Literarum.

Classula.

ris, & anathematizationis, cassationis, irritationis, annullationis, & vacationis infringere &c.

Datum Avinioni in Palatio nostro Apostolico in die Cænæ Domini Pontificatus nostri Anno Secundo.

VIII.

Saraceni ad Christianam fidem conversi, & ad eorum sectam redeuntes, & Christiani ad illam transeuntes eorumque fautores, ab Inquisitoribus hæreticæ pravitatis puniantur.

GREGORIUS PAPA XI.

Inquisitoribus hæreticæ pravitatis.

§. 1. Admodum dolenter audivimus, & naramus, quod non solum quidam de Saracenicâ impietate ad Christianam fidem conversi, ad eandem sunt impietatem reversi, verum etiam quamplurimi Christiani, veritatem fidei abnegantes, & damnabiliter ad Agarenorum perfidiam transfugerunt; quod tanto magis reprobum fore cognoscitur, quanto ex hoc Christi nomen sanctissimum, quadam familiari hostilitate securius blasphematur.

§. 2. Cum autem huic pesti damnabili, congruis & festinis debeat remediis obviare, Universitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus infra terminos vobis ad inquirendum contra hæreticos, auctoritate Sedis Apostolicæ designatos, super premissis, tam per Christianos, quam etiam per Saracenos inter Christianos morantes, inquisita diligenter, & solcite veritate, contra omnes, quos talia inveneritis hætenus commisisse & committere in futurum, tamquam contra hæreticos, contra fautores etiam, & receptatores, & defensores eorum, tamquam contra fautores, receptatores, & defensores hæreticorum procedere studeatis.

§. 3. Saracenos quoque, qui Christianos utriusque sexus, ad dictam eorum perfidiam perduxerint, aut inveneritis de cetero inducentes, poena debita puniatis, contradictores per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Datum apud Villam novam Aven. dioc. III. Non. Augusti Anno Secundo.

IX.

Fraticellorum, Dulcinorum, & de Paupere vita Hæreticorum Cineres in Regno Siciliae colentes, eisque Altaria cum luminaribus erigentes, anniversariamque diem obitus eorumdem celebrantes, vel alias ad cultum absque Sedis Apostolicæ licentia extollentes puniendos esse sancitur.

Dat. anno 1372. Pontif. II.

Quid causam huic Constitutioni dederit.

Statuto de qua in rubrica.

Dat. die 3. Augusti 1372. An. II.

Ex Regest. in Arch. Vatie. & Reynaldo.

Gregorius Episcopus, Servus Servorum Dei Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, Episcopis, aliisque Ecclesiarum Prælati in Insula Siciliae con-stitutis, ad quos præsentem pervenerint, Salutem, & Apostolicam Be-nedictionem.

Recentros in rubrica abu-sus reprobans.

§.1. Molestia significatio ad nostrum perduxit auditum, quod in nonnullis Civitatibus, Castris, Villis, & aliis locis Insulae Siciliae Vobis ordinario Jure sub-jectis quidam diabolica fraude decepti ossa, & cineres quorundam de Fratricellorum, Dulcinorum, & de Paupere Vita Sectis per Sedem Apostolicam reprobatis, qui dam- viverent, ut simplices sub specie recti deci- perent, ipsis simplicibus se viros poenitentiae ostendebant, ac si cineres, & ossa hujusmodi essent reliquiae adscriptorum Sanctorum Ca- thalogo, temeritate propria colere, & Ec- clesias, seu Cappellas in talium honorem, erigere, & erectas cum luminaribus in an- niversariis obituum eorumdem catervatim annis præsumunt singulis visitare.

Contra eos parantes per Episcopos procedi man- dat.

§.2. Cumque præmissa, quæ absque au- thoritate Romanae Ecclesiae fieri a Sacris Ca- nonibus prohibentur, nullatenus debeant tolerari; Discretioni vestrae per Apostolica scripta mandamus, quatenus in vestris Ci- vitatibus, & Diocesisbus prædicta vel similia per quascumque personas de cætero atten- tare districtius inhiberi curetis, Contradictio- res cuiuscumque status, ordinis, sexus, vel conditionis existant auctoritate nostra per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii Secularis.

Quibuscum- que non ob- stantibus.

§.3. Non obstantibus quibuscumque pri- vilegiis Apostolicis, statutis, & consuetudi- nibus contrariis juramento, confirmatione Apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis, aut si aliquibus communiter vel divisim a dicta sit sede indultum, quod inter- dici, suspendi, vel excommunicari non pos- sint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam ac de verbo ad ver- bum de indulto hujusmodi, ac eorum per- sonis, locis, ordinibus, nominibus, agno- minibus propriis mentionem. Præsentem au- tem literas post opportunam inspectionem earum curetis restituere præsentanti.

Dat. die 12. Sept. 1372. An. II.

Datum apud Villamnovam Avinionen- Diocesis secundo Idus Septembris, Ponti- ficatus nostri Anno Secundo.

X.

Ex Regest. eodem.

Collegium in Civitate Bononiensi à se Gre- gorianum nuncupatum excitat, eidemque dotem assignat, Statutaque, & Ordina- tiones pro bono Regimine Magistrorum, & scholarium inibi degentium decer- nit.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Ad Perpetuam Rei Memoriam.

Proemium.

Res sanctissima utriusque Juris Sa- pientia, per quam, & Militans Ecclesia regitur, & civilis Res publica gu- bernatur, sic erudiendis est mentibus exhibenda, ut non desidiose provisionis tedio ne- gligatur, sed opportuna solertia studio con- quiratur. Verum quia sunt nonnulli, qui- bus ad compescendam scientiam ingenii na- tura beneficium præbuit, sed ipsius Sapien- tia donum aut omisso via debita, hoc est continuatae lectionis interimit, aut tenuitas necessaria facultatis abscedit, debet non- immerito iis, qui natura sunt dociles circa exercitium studii per loca provida ordina- tione disposita initium negligentiae subtrahi, & per temporalium supplementa offensio paupertati auferri, ut sic & loci opportuni- tas ad studium exquisita lectionis invitet, & necessariorum præbitio Ingeniorum Vires summoto inopiae defectu votiva operatione co firmet.

Quæ Pontifi- cem moverint ad hoc Collo- gium con- struendum.

§.1. Sane attendentes, quæ tanquam acceptabile sacrificium summo conditori omnium per manus fidelium offeruntur, illa maxime Divinae Majestati placere cre- dentur, per quæ ad effugandas ignorantie tenebras ii, quibus ad prosequendum scientiarum studium propria non suppetunt fa- cultates, & quilibet locus inabilis aut dam- nosæ desidia aut vagationis arguenda ma- teriam præbent, opportunos remediis, & au- xiliaribus commodis subleventur. Confide- rantes etiam, quod grandia commoda ex ipsa Juris sapientia spiritualia, & tempora- lia, publica, & privata mundo proveniunt, quibus Dei cultus augetur, Fides Catho- lica roboratur, animarum saluti consulitur, pax, & tranquillitas succis litibus, quæ occasiones plerumque sunt criminum, pro- curatur licitum ab illicito, aequum ab ini- quo fecernitur, bonis præmia, malis sup- plicia decernuntur, instruantur animæ ru- dium, & provectorum ad majora succrescunt, Justitia scripta Regina virtutum lux splen- dens, & via vitæ figura Dei & ci- gulum Christi per studium lectionis agnita coli- tur; Hæc siquidem jura quasi duo magna, in firmamento luminaria certissima sunt hu- manæ naturæ solatia, infirmorum auxilia, potentium fræna. Unde securitas venit, & conscientia proficit: sine quibus in Ecclesia aut laboriosus, aut inutiliter militatur, & res publica non censetur ad honorem, & gloriam Sanctæ, & Individuæ Trinitatis laudem, præcelsæ Virginis, & totius Curie triumphantis, pro nostrorum quoque remis- sione peccaminum, utque in orto Sanctæ Matris tuæ auctore Domino licet immeriti præsidemus Ecclesie virgulta ex generosis facultatibus jurium eorumdem, quæ sine, hominum habitudine, sine Animarum ma- lignitate, sine necessariorum carentia, quæ noverca est disciplina, satis deficere con- cernuntur fructus uberes, Deoque amabiles productura in Civitate nostra Bononiensi legum alumna præcipua, quam superna Ju- stitia

stia veluti clarissimum lumen jurium infi- gni studio illustrat, & quæ imbuta virtu- tibus fide indefessa Ecclesiam Dei colens nos ad summam sui dilectionem, gloriam, & exulta ionem attraxit, in domo nostra, in nostro nomine erupta in contrata seu frata Castilionis sita in Parochiis Sanctarum Ma- riæ, & Agathæ, ac Sancti Stephani, quæ fuit hæredum quondam Joannis de Pepulis Militis Bononiensis, unum Collegium per- petuis temporibus duraturum triginta Scho- larium Pauperum sex Cappellanorum & quindecim familiarium constituimus, & ordi- namus, ac domum ipsam seu Palatium, cum omnibus juribus pertinentiis, & rebus mobilibus inibi existentibus ex nunc præ- lato Collegio libere assignamus, ac perpe- tuo, & ex certa scientia pro scholarium usibus ex nunc donamus, & etiam deputa- mus, scientes, quod ex eisdem triginta scho- larium quindecim sint studentes in jure, Canonico, & totidem in jure Civili, nec ali- qua manu, vel casu hujusmodi virium fa- cultates turbentur seu destruantur, sed cum egredietur Canonista subrogetur alter Ca- nonista, & idem de Legistis, ne contingat in futurum omnes studentes ejusdem exi- flere facultatis.

Locus Colle- gii.

Scholarium numerus.

Quibus disci- plinis im- buendi.

Qualitatis in recipiendis necessaria.

Quibus ex lo- cis eligendi.

Super cre- scentibus red- ditus qua ma- thodo Schola- rium nume- rum augeri de- beat.

ceptis indulgemus, ut Canonista novem, Legista decem continuo tempore gravis in- firmitatis, aut etiam tempore, quo fuerint absentes de mandato Rectoris, & majoris partis Collegii memorati negocia Domus tractando, vel etiam si ante eorum recep- tionem jura per triennium dumtaxat au- dierint minime deducto in dicto Collegio stare possint: mandantes eisdem, quatenus infra illud tempus ad gradum saltem licen- tiæ docendi suscipiende se disponant, & in- hibentes eis expresse, ne formam seu disposi- tionem statutorum Univerſitatis Scholarium Bononiensis circa privatum examen limitatum aliqua occasione transcendant. Quo cursu completo, vel etiam licentiæ gradu prius suscepto infra unum mensē exire de præ- dicto Collegio teneantur, nisi infra sex men- ses immediate sequentes gradum vellet recipere Doctoratus: quo casu per illud tem- pus tantummodo tollerentur, vel nisi in sua facultate examinatus, & licentiatus ad aliam facultatem hujusmodi jurium transi- ret: quo casu, ut amplius in scientia cre- scat, volumus talem dumtaxat ibidem per alium triennium tolerari.

Quo tempore quis in Col e- gii morari possit.

§.6. Præterea cum intentionis nostræ sit, præfatum collegium pro scholaribus Pau- peribus, qui Parentum opibus, vel sufficientibus proventibus ecclesiasticis in studio sub- stentari non possunt, vel eis ad prosequen- da studia facultates proprie non suppetunt instituire, & dotare statuimus: quod si quemquam ex dicti Collegii scholaribus contingat in antea beneficium seu beneficia Ecclesiastica valoris annum quinquaginta li- brarum turo en- parvorum secundum taxa- tionem decimæ, vel septuaginta ducatorum auri Bononiæ portatorum, aut in Patrimo- nio sibi apparato tantumdem obtinere, & de quo seu quibus quam primum sibi obve- nerint, Rectori, & Collegio infra mensē a die notitiæ fidem facere teneantur infra unius anni spatium a die, quo fuerit hujus- modi beneficii, vel Patrimonii possessionem pacificam assecutus, nisi forsan infra sex menses proximos immediate gradum licen- tiæ, vel Doctoratus, ut supra præmittitur, vellet suscipere, de dicto collegio recede- re, & alteri cedere teneatur, & alter loco ejus idoneus surrogetur.

Qui fuerit vel de patrimo- nio vel de ali- quo Beneficio Eccl. prævi- sus discedere teneatur.

Sterili tempo- re non dimi- tendi Scho- lares, se sus- plendum mo- do hic Statu- to.

§.6. Verum quia propter annum steri- litatis, aut fortuito casu, qui humanis ne- queunt consiliis provideri, contingere for- san poterit in futurum, quod aliquibus annis redditus, & proventus dictæ domus dedu- ctis oneribus ad tot personarum præmissarum sustentationem non sufficeret, statuimus quod eo anno, quo vel quibus hujusmodi computum seu casuum eventus occurrerit, nullatenus propterea possessiones, redditus, libri, proventus, aut alia jocalia, seu bona dicti Collegii distrahantur, seu vendantur, sed hic ordo servetur. Primo namque de pecuniis communibus Theſauri, si quæ fue- rint, se sustentet, quod si non sint, vel non sufficiant, detrahantur collectæ Docto- rum, & Bidellorum, & alia expensæ extra- ordinariæ, & eas quilibet solvat de pro- prio,

prio, deinde diminuatur numerus familiae, & aliorum pensio ariorum, demum Vestiarium scholarium; Quod si nec ista sufficiant, nec ideo diminuatur scholarium numerus, nec aliquis eorum exeat, sed quilibet de proprio, quantum erit sibi possibile, contribuat, & tandiu simul cohabitent, quandiu absque penuria vivere simul poterunt. Quod si tanta esset penuria, quod numerus tolerari non possit vel integrari, primo Beneficiati, deinde Graduati, demum alii minus pauperes, durante tali penuria exire ipsum Collegium teneantur, admittendi postmodum in locum pristinum, si suppetent facultates.

De redditibus superexcre- scentibus quid sit agendum.

§. 7. Si vero universa temporum varietate adveniente, prout sepe contingit, redditus, & proventus dicti Collegii deductis omnibus superexcreverint, eos in augmentum possessionum, & reddituum communium dicti Collegii applicari volumus & converti; Quod si tandem clementia divina favente aliquo tempore hujusmodi redditus, & proventus adeo excreverint, quod ex eis possit numerus scholarium augeri, volumus, & ordinamus, quod hujusmodi reddituum excrementa juxta formam provisionis per Nos annotatam superius, & dispositam, in augmentum numeri scholarium convertatur: ita tamen quod habita prius diligenti deliberatione cum toto Collegio, & ejus Visitatoribus, de quibus statuetur inferius, amplietur prius Domus, & taliter aptetur, quod omnes intra ipsam Domum, & sub eodem regimine simul inhabitent: proviso semper quod remaneant redditus ampliores, & introitus, quam ascendat expensa.

Scholarum Lemovicen- sium presentatio servata, ejus- que consan- guinitas.

§. 8. Ceterum Nobis, quamdiu Christi gratia in humanis agemus, provisionem & dispositionem dictae Domus, ac receptionem, & institutionem Scholarium, potestatem quoque supplendi, emendandi, addendi, & pro nostrae voluntatis arbitrio commutandi, tollendi, & augendi numerum praefatum ac omnia praemissa, & subscripta omnifariam reservamus. Nobis autem juxta divina permissionis beneplacitum de praesenti luce subtractis Ecclesiae Romanae Cardinales, si qui fuerint, de genere nostro successive & gradatim unum post alium secundum propinquorem gradum attinentiae in praesentatione dictorum scholarium nationis Lemovicen, volumus subrogari: quibus non extantibus, aut deficientibus ad Comitem Bellifortis Genitorem nostrum, & post eum ad Vicecomitem Turen, Germanum nostrum, deinde ad filios ejusdem Vicecomitis, ac etiam ejus Nepotes naturales, & legitimos masculos per rectam dumtaxat lineam descendentes, & illis non extantibus, ad eum, qui Comes fuerit Bellifortis per lineam masculinam a Progenitoribus nostris auctore Altissimo descendentes, ejusque liberos, & nepotes naturales, & legitimos per rectam dumtaxat lineam descendentes, eisque deficientibus per Nicolaum Rogeri Germanum nostrum, & ejus liberos, ac nepotes naturales & legitimos per rectam, & masculinam dumtaxat lineam descendentes: & demum iis non extantibus, aut deficientibus ad proximiorum

de nostro genere a Progenitoribus nostris per masculinam lineam descendente perpetuis temporibus dictorum Scholarium Lemovicen, praesentationem volumus pertinere.

Italarum presentatio quibus sit addita?

§. 9. Eorumque Praesentationum institutio, & examinatio ad Episcopum Lemovicensem, qui pro tempore fuerit, vel Lemovicensi sede Vacante ad Episcopum Tutellen, perpetuo statuimus pertinere. Scholarium, autem Italicorum praesentationem ad quatuor Doctores de Terris Ecclesiae vel illis deficientibus de locis aliis, qui pro tempore fuerint antiquiores respectu scilicet lectione non atar actu Bononiae legentes, quorum duo sint Doctores Canonistarum, reliqui Legum, & ad Episcopum Bononiensem, qui etiam pro tempore fuerit, eorum examinationem, & institutionem post nostrum obitum volumus perpetuo, & irrevocabiliter devolvi. Quod si praefati Doctores infra mensem praesentare quoquomodo distulerint, aut concordare nequiverint, ad praesentandum ea vice non admittantur, sed ad Rectorem, & Consiliarios dicti Collegii pro illa vice devolvatur. Monentes, & attentius obsecrantes in Domino omnes, & singulos praedictos juxta fiduciam, & spem plenam, quam de ipsis indubie gerimus, quatenus omni timore, amore, pretio, vel odio postpositis solum Deum habentes praeculis praesentent, & instituant in ipso Collegio Scholares provectos, dociles, & ad studium bene aptos, vita, & conversationis laudabiles, & bonis moribus commendatos super quorum animas oneramus. Declarantes quod si is, ad quem spectabit praesentatio, vel institutio Lemovicen, infra sex menses nullum destinaverit, quod Rector, & Consiliarii, qui pro tunc erunt in dicto Collegio virum provectum, & idoneum, ut praemittitur, possint undecumque in ipso Collegio pro illa vice ad tempus recipere; Qui quidem alteri destinato postea per eum vel eos ad quem, vel ad quos spectabit institutio, statim cedere teneatur, alias de facto expellatur mora quacumque temporum non obstante.

De Cappella construenda, & nomine Collegii.

§. 10. Verum quia a spirituali pabulo sumere debent qualibet pietatis opera fundamentum, quo reficiantur, praesertim Clerici ad caelestem patriam operantes, statuimus, ut in loco congruo domus praedictae, qui divino magis aptus cultui videbitur una Cappella cum campanili, duabus campanis, quae per modum classis pulsari valeant temporibus opportunis, construatur, & sub vocabulo, & festo Assumptionis Gloriosae Virginis Mariae Altare consecratur totaque Domus praedicta vocabulo Domini Gregorii Papae suum Titulum, & Nomen assumat, perpetuisque temporibus Gregorianum Collegium nuncupetur.

De divinis officis in eadem Cappella peragendis.

§. 11. Pro sacris vero debitis mysteriis in dicta Cappella congruis temporibus exequendis perpetuo esse volumus sex Sacerdotes, statuentes quod singulis diebus saltem duae Missae, quarum altera sine cantu de mane ante ingressum Scholarium, etiam si expedierit in aurora; altera vero cum cantu Ecclesiae hora debita celebrentur, & ca-

Proces pro se in eadem Cappella dicendis Sacerdotibus indicit Gregorius.

rum alteram quilibet Scholaris audiat. §. 12. Quamvis autem praefatos sex Cappellanos ad celebrandum singulis diebus ultra duas missas non volumus adstringi; tamen ipsos, & Scholares si qui fuerint in Sacerdotio constituti, hortamur in Domino, ut diebus praesertim Dominicis, & festivis celebrationi Missarum insistant; in qualibet vero missa, nisi obset diei solemnitas, ad nostram directionem quandiu vitam duxerimus in humanis quotidie dicatur Oratio Deus omnium fidelium famulum tuum Gregorium &c. ac etiam singulis septimanis duae missae de Sancto Spiritu celebrentur. Post solum autem nostrae naturae debitum simili modo pro anima nostra dicatur Oratio: Deus qui inter Apostolicos Sacerdotes Famulum tuum Gregorium &c. & singulis septimanis duae Missae peculiares de mortuis. Praeter hoc quoque jubemus, singulis annis die nostri obitus cum solemnibus Vesperis, Matutinis, & Missa de mortuis, quibus iusta, & evidenti causa cessante omnes tam Scholares, quam sacerdotes interesse debeant, anniversarium pro anima nostra celebrari, & nihilominus quilibet Sacerdos etiam Scholaris dictae domus illa die Missam de Requiem aeternam per se vel per alium, alii vero Scholares non Sacerdotes officium mortuorum submissa voce dicere teneantur.

De divinis officis festivis diebus in eadem peragendis.

§. 13. Praeterea statuimus & ordinamus, quod diebus Paschalis, & aliis solemnitatibus, videlicet: in festo Nativitatis Domini cum duobus diebus sequentibus, Circumcisionis, Epiphaniae, Ascensionis, Pentecostes, & Corporis Christi, quatuor Principalibus gloriosae Virginis Mariae Festivitatibus, ac Nativitatis beati Joannis Baptista, Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, Sancti Michaelis, Sancti Benedicti, & S. Martialis, omnium Sanctorum, & die sequenti, ac festo Sanctae Catharinae officium Divinum celebretur, prout consuetum est fieri in Collegiatis Ecclesiis, ac etiam tribus diebus majoris hebdomadae officium matutinum decantetur: quibus diebus, & Festivitatibus omnes Scholares iusto cessante impedimento interfint, & coadiuvent: absentes vero Rectoris arbitrio puniantur.

De festo Assumptionis B. Virginis celebrando.

§. 14. Insuper permittimus, quod in festo Assumptionis Virginis gloriosae, quivis Antistes seu Praelatus in Pontificalibus cum ornamentis, quibus in Ecclesia sua utentur celebrando pro parte dicti Collegii requisitus possit absque alicujus licentia in praefata Cappella solemniter celebrare, omnibusque ibidem existentibus Verbum Dei possit illa die proponi, & ad Divina Officia in dicta Cappella audienda tunc, & alias praeter illos de Collegio quivis mares dumtaxat sine Juris alieni praedictio convenire. Oblationem tam Scholarium & familiarium dictae domus, quam quorumcumque aliorum Parochialibus Ecclesiis, infra cujus limites dicta domus existit, volumus applicari.

De officio vespertino.

§. 15. Insuper statuimus, & volumus, quod singulis diebus Vespertinum Officium cum nota, & nihilominus Sabatinis vigiliis Apostolorum, Evangelistarum, & quatuor

Doctorem Ecclesiae completorium cum Nota in praedicta Cappella per Sacerdotes ipsius domus decantetur. Sed ad interessendum iis diebus volumus Scholares adstringi.

Aliae praeter a Scholaribus pro eodem Gregorio dicende.

§. 16. Denique singuli scholares, quandiu in praefato Collegio moram traxerint, singulis diebus, quam diu vixerimus, versum solum - Fac servum tuum - cum Oratione Deus omnium fidelium &c. & post mortem nostram, Psalmum De profundis clamavi a te &c. cum Oratione Deus qui inter Apostolicos &c. dicere teneantur. Item singuli non sacerdotes qualibet septimana septem Psalmos Penitentiales cum Letania semel, Sacerdotes autem quolibet mense unam specialem Missam de Sancto Spiritu nobis viventibus, vel de requiem aeternam nobis vita functis, & demum singuli Scholares unum integrum Psalterium quolibet anno, quandiu ibi erunt, dicere sint astricti.

De Confessione facienda, & Sacramento Eucharistiae sumendo.

§. 17. Et quia in animam malevolam non ingreditur sapientia, nec in Corpore subito peccatis, ut eorum opera accepta sint Deo, volumus, quod Scholares praetati ad minus ter in anno confiteantur, & bis communi- cent, aut sepius captas temporibus, prout divina gratia suffragabitur eisdem; ad quos si opus fuerit, per Rectorem ipsius Collegii compellantur.

Cappellano officium quate.

§. 18. Verum quia Dei Ministros oportet irreprehensibiles, & absque macula esse, statuimus & ordinamus, ut praefati sex Sacerdotes vita ac moribus comprobati praestita, prius arbitraria cautione Rectori, & Consiliariis de indemitate ac etiam praestito prius juramento, quod jura honorem, & bona dicti Collegii fideliter conservabunt, necnon statuta edita, & edenda ad suum officium spectantia, & obedientiam observabunt per Rectorem praefatum, & Consiliarios valeant assumi, ac etiam causa exigente depelli. Qui quidem nedum spiritualia sed & temporalia scholaribus administrare & etiam quotidiana officia ad mandatum Rectoris exercere teneantur. Provisio tamen quod Cappella divino Officio non fraudetur. Quae omnia ut diligentius, & efficacius exequi valeant, prohibemus ne aliquam scientiam audire possint, nisi dumtaxat ab aliquo scholari horis congruis intra domum hora decenti. Praeterea libros, Paramenta, Calices, & quaecumque ornamenta per Nos dictae Cappellae assignanda, ac etiam luminaria per ipsos Sacerdotes seu aliquos ipsorum vel alterum, de quo, seu quibus Rector seu praedictum Collegium duxerint ordinandum, volumus debita diligentia custodiri, tradi quoque, ac praeparari, prout divinarum Officiorum ministeria peragenda suaserint, & eis pro dignitate solemnium vel feriatorum dierum videbitur convenire.

De Rectoris singulis annis eligendo.

§. 19. Praeterea quia Societas qualibet absque Rectore, sicut sine gubernatore navis facile deperiret, statuimus, & ordinamus, quod ad prosperum regimen ipsius Collegii singulis annis prima dominica vel die festiva Mensis Maji post celebratas electiones Rector Universitatis studii Bononiensis, convocatis prius, & congregatis scholaribus omnibus

nibus per Rectorem antiquum ipsius Collegii in loco ad hoc habili; Qui quidem venire, & ad electionem procedere teneantur sub poena periurii, ac praestito primitus iuramento in manibus antiqui Rectoris, quod postposito omni amore, timore, precio, vel odio ad electionem procedent; illum una cum praefato Rectore, qui duas voces habeat, eligant, quem credent sufficientem, & idoneum ad officium, & regimen Collegii exercendum. Qui quidem vigesimum quartum annum aetatis suae attigerit, ac in Collegio per biennium moram traxerit sui que de corpore Collegii ac natione ultramontana, idest Gallicae nationis, & is omni exceptione repulsa pro Rectore habeatur, qui a maiori parte partium etiam comparatione minorum electus fuerit, nec ad aliquam nostram formam volumus eligentes adstringi sed sufficiat, quod singulorum consensus per scriptas cedulas exprimitur, prout in electione eiusdem studii est solitum observari pari numero discordantibus Electoribus permittimus, quod tota die electionis ad alterum de Electis accedere valeant discordantes, alias Visitatores, vel ipsorum major pars infra biduum certificare teneantur, quem maluerint de Electis. Assumptus autem modo praemisso, vel alias a maiori parte officium non possit recusare sub poena privationis gratiae dicti Collegii per totum illum annum.

Idem secundo anno non eligendus.

§. 20. Provisio tamen quod electus uno anno non possit anno immediate sequenti assumi, nisi consentientibus ex mera liberalitate duabus Partibus ipsius Collegii: qui autem quocumque quaesito colore procuraverint se eligi anno secundo immediate sequenti, sit perpetuo inhabilis ad quocumque officium in dicto Collegio obtinendum & nihilominus electio sit eo ipso: nulla simili modo nulla sit electio alias idonea de eodem ad tertium annum facta; si autem casus occurrat, quo sic electus se absentare ex iusta causa oporteat, exposita per eum dicto Collegio per octo dies ante recessum legitima causa absentiae, ac reddita primitus ratione de administratis per eum permittimus, quod ipse cum Consiliariis possit unum idoneum, qui eandem potestatem habeat ad duos menses tantum loco sui subrogare, quibus elapsis, vel etiam a principio exposito de maiori mora, fiat pro residuo anni illius electio nova, modo, & forma praedictis.

De aetate admittendorum ad officia.

§. 21. Ad electionem vero praemissam, vel alios tractatus seu officia Collegii admitti nolumus, nisi illos, qui quartumdecimum aetatis suae annum attigerint, ut videlicet eorum vox suffragium aliquod afferat: singulos tamen volumus cum aliis vocari, & admitti, & ediscant & de negotiis Domus notitiam habeant: quod si fuerit questio de aetate, sicut iuramento asserentium se annum quartum decimum attigisse, & idem in aliis casibus, in quibus de aetate quaestio orietur.

De Consiliariis.

§. 22. Verum quia quod a pluribus queritur facilius invenitur; Statuimus etiam & ordinamus, quod singulis annis expedita Electione Rectoris eadem die vel immediate

sequenti per ipsum Rectorem novum, qui duas voces habeat, & alios scholares eligantur per Cedulas in manibus Rectoris secrete portatas quatuor Consiliarii sufficientes, & providi cujuscumque nationis existant, & isti nulla juris forma observata, aut aliqua exceptione admittantur, qui plures voces habuerint, etiam comparatione minorum partium. Qui quidem toto illo anno sollicitam curam, & fidelem Collegii, tam in Spiritualibus, quam in Temporalibus una cum Rectore habeant, nec pro absentia ipsorum electio nova, sed simplex subrogatio tantum per Rectorem, & reliquos Consiliarios fieri debeat, provisio tamen, quod nullus horum possit duobus annis immediate sequentibus ad idem officium assumi, nec semel electus possit officium reculare sub poena privationis veltarii totius anni.

De Thesauro.

§. 23. Post hoc autem praestito prius iuramento per scholares in manibus Rectoris, quod fidelem & idoneum Thesaurarium assument, eadem die vel sequenti eligatur eo modo quo Consiliarii unus Thesaurarius Ultramontanus, idest Nationis Gallicae fidelis, & expertus de numero scholarium, qui pecunias Collegii modo inferius limitato fidelissime custodiat, & distribuat.

Praefatorum Officialium iuramentum.

§. 24. Praefatus vero Rector sic electus in manibus Rectoris antiqui nec non, & Consiliarii ac Thesaurarii in manibus novi ante ullam administrationem praesente toto Collegio, vel maiori parte tactis Sacrosanctis Evangelii iurent, quod officium suum bene, & fideliter exercent, utilitatem, commodum & honorem Collegii querentes; item quod statuta facta, & facienda eorum Officium conscientia pro posse observabunt, & etiam Rectori successori, & Collegio legitimam, & fidelem rationem reddent. Item demum iuret Rector, quod statuta rationabilia facta & facienda faciet inviolabiliter iuxta posse a singulis observari. Per hoc tamen iuramentum nolumus Rectorem eius pendente Officio ad poenam perjurii obligari, nisi dumtaxat ad Statuta, quae specialiter suum Officium concernere dignoscuntur.

Officium Rectoris quale?

§. 25. Ad officium quippe Rectoris sic assumpti spectet dispositio tam spiritualium, quam temporalium rerum Collegii habito cum opus fuerit consilio, & consensu omnium vel plurium Consiliarium, vel etiam in arduis consensu totius, vel majoris partis Collegii, nec non in casibus expressis in Statutis consensu saltem duorum visitatorum. Item exactio iuramenti quolibet anno post ipsius electionem immediate praestandi per singulos scholares de obediendo eidem Rectori. Item exactio iuramenti praestandi per quemlibet scholarem de novo recipiendum.

Iuramentum a Scholaribus praestandum.

§. 26. Cuius iuramenti forma seu Capitula sunt haec: scholaris quilibet antequam incorporetur in Collegio praesente Rectore, & Consiliariis iuret tactis Sacrosanctis Evangelii. Primo praesentia Statuta edita, & edenda rationabilia observare. Item Rectori suo in licitis, & honestis obedire, item, quod iura, & bona Collegii pro posse defendet, & conservabit, item quod Rectori bona fide

fide

fide revelabit omnia, quae sciverit eidem Collegio notabiliter damnosa. Item quod nunquam contra Collegium verbo, vel iacto dabit auxilium, consilium, vel favorem per se vel per alium quocumque colore quaesito. Item quod statutorum rationabilium Collegii revocationem nullo modo procurabit, & iis tribus ultimis casibus contrariis ipso facto perurii reatum incurrat, & ad haec tria ultima capitula juranda, & eorum poenam volumus etiam tres scholares Bononienses pensionatos assumendos iuxta formam infra scriptam adstringi.

Per horum Statutorum observantiam perurii poena non incurritur.

§. 27. Volentes autem praedictorum scholarium animarum providere salutem, nolumus eos per hoc iuramentum perurii reatum incurere horum statutorum vigore seu occasione, nisi dumtaxat in casibus, qui poenam perurii infligunt, vel nisi Rector Collegii mandaret expresse aliquid iuxta formam statutorum observari, vel fieri sub poena perurii.

Ea vero bis in anno legi debent.

§. 28. Ne vero praetextu ignorantiae statutorum quis valeat excusari, mandamus, quatenus ipsa statuta de verbo ad verbum bis in anno, videlicet in festo Sancti Michaelis & in hebdomada Sancta praesente toto Collegio perlegantur, & nihilominus cuilibet de novo recipiendo statuta tradantur perlegenda, ut decernat quid debeat observare, & a quibus etiam praecavere.

Rectoris facultates quales sunt?

§. 29. Praefatum autem iuramentum & diem receptionis cujuslibet mandamus, per Rectorem in matricula in area communi conservanda fideliter describi, ut per hoc de tempore mora singulorum, & fidelitate eorum notitia possit haberi. Item ad ipsum spectet correctio gravis & levis omnium scholarium, & Sacerdotum secundum qualitatem excessus, ac potestatem sibi attributam horum statutorum vigore. Item ad ipsum Rectorem tantum spectet expulsio, receptio, & punitio etiam cum ligneis compedibus singulorum famulorum, nisi sint de gerentibus communem administrationem: in quorum receptione & administratione volumus consilium aliorum de Collegio adhiberi. Item singulorum cameras, & alia quolibet loca Collegii saltem semel in mense iubemus per eum visitari. Qui quidem si eidem videbitur expedire, capias cujuslibet faciat aperiri, resistentes gravi poena iuxta eius arbitrium compescendo. Praeterea ad ipsum Rectorem cura Collegii circa refectionem quotidianam spectare noscatur. Quapropter statuimus, quod quocumque tempore tam in prandio quam in cena & collationibus temporibus opportunis, & locis decentibus fieri consuetis tam diebus juniorum, quam aliis secundum statutum Patriae, & Studii Bononiensis consuetudinem, & morem consuetum per Rectorem, & non alium reguletur hora, nec aliquis absque ipsius mandato, vel eo absente eius, qui primum locum obtinet post eum in mensa, & sui successive horam limitatam, & consuetam immutare audeat: contrarium facientes pro qualibet vice semel pane, & aqua tantum in tinello coram aliis tunc recumbentibus: adiacentes quod singulis diebus factis Bull. Rom. Tom. III. Pars II.

signo primitus cum campana, ac premissa benedictione Mensae legatur de Biblia, vel legendis Sanctorum iuxta morem per minores scholares Rectoris arbitrio deputandos.

De Praecedentis in mensa, & gratiarum actione post ipsam.

§. 30. Et ne sit contentio inter eos, quis eorum videatur major, statuimus ut in mensa & alibi hic ordo servetur. Primum videlicet locum Rector semper possidet, deinde graduati si qui fuerint in concursu, primo graduatus, deinde scholares in dignitate constituti, si fuerint, demum scholares singuli secundum tempus, & ordinem receptionis nulla acceptatione habita. Salvo quod si aliquis ad mensam venerit aliis jam recumbentibus, in ea mensa, in qua sedere consuevit sedeat ultimus, & nihilominus si in benedictione defecerit, ferculo careat, nisi iusta causa eum excuset. Sacerdotes vero serviant, vel sedeant prout Rector duxerit ordinandum. Post gratiarum actiones continue quoadiu vixerimus dicatur Oratio Deus omnium fidelium Pastor &c. cum versu Salvam fac servorum tuorum &c. post nostrum vero obitum dicatur Psalmus De Profundis cum Oratione Deus qui inter Apostolicos &c.

De Conferentiis.

§. 31. Denique, quia per frequens exercitium acuitur ingenium, statuimus, quatenus finitis gratiarum actionibus quolibet die estatis de mane, de hieme vero iis diebus, quibus a Lectioibus ordinariis cessabit, fiat collatio, vel disputatio per Canonicas, & Legistas separatim ea forma, & ordine, quibus Rector duxerit imperandum: secundum quod dispositioni temporis, consuetudini studii, & casibus occurrentibus videbitur convenire: permittentes, quod quicumque volens se exercitare, sive intra Domum, sive extra, possit temporibus, & horis congruis iuxta studii generalis ritum legere, & disputare, petita tamen prius a Rectore licentia Qui quidem habito prius consilio cum aliquibus sufficientibus ipsius Collegii possit id concedere vel negare.

De necessariis ad victum pro vicibus & famulis, quales die expendenda.

§. 32. Insuper statuimus, & ordinamus, quatenus per dictum Rectorem vel alium idoneum per ipsum, & Consiliarios deputandum de redditibus, & Proventibus per Nos ipsi Collegio assignatis, & assignandis fiat singulis annis provisiones in Communi sufficientes pro Scholaribus, Sacerdotibus, ac Familiaribus de blando, vino, sale, oleo, salis carnibus, & similibus: & praeter hoc quolibet die pro Carnibus, vel Piscibus, & aliis consuetis quadraginta solidos Bononiensium valeant expendi: nisi forsan contingeret numerum scholarium augeri, quo casu pro rata augeri valeat etiam hoc casu expensa, vel nisi temporis qualitas, vel alia evidens necessitas amplius suadeat expendendum. Permittimus tamen diebus Paschalis & tribus diebus Carnis privii dictam summam posse duplicari: de qua quidem summa Collegio memorato provideatur, prout ad vitam bene, & honeste viventium videbitur convenire. Quod si forsan in capite anni aliquid superperit volumus id communibus ulibus, & necessitatibus Collegii applicari provisio, quod scholares absentes etiam cum licentia nil percipiant, nisi pro Collegii utilitate dumtaxat